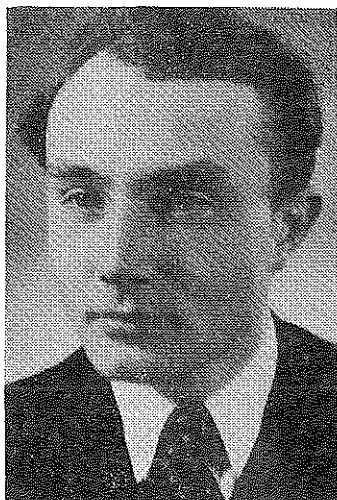

ZPRÁVY OSOBNÍ
PERSONAL INFORMATION

**K NEDOŽITÝM SEDMDESÁTINÁM
VELESLAVA WAHLA**

To the excellent memory
of Veleslav Wahl

15. 5. 1922 — 16. 6. 1950

Mezi historické osobnosti československé ornitologie rozhodně patří Veleslav Wahl. Narodil se 15. května 1922 v rodině známého pražského právníka JUDr. Veleslava Wahla. Již od malička projevoval velký zájem o přírodní vědy, zejména o ornitologii, a postupně navázal styk se všemi známými československými ornitology. Již jako patnáctiletý publikoval poprvé svá pozorování. Při okupaci Československa mu bylo 17 let a jeho další osud ovlivnila smrt otce, kterého i se strýcem JUDr. Karlem Wahlem Němci popravili v roce 1942 za účast v odbojové skupině kancléře JUDr. Přemysla Šámala. Známému českému zoologovi prof. dr. J. Komárkovi se podařilo dvacetiletého Veleslava ukrýt do pražské zoologické zahrady jako vědeckého asistenta ředitele. Otcova činnost jistě zapůsobila i na syna, který, sám ještě sedmnáctiletý, založil se svými přáteli mládežnickou zpravodajskou skupinu.

Od roku 1943, po spojení se skautskou odbojovou skupinou, velel Slávek Wahl již rotě 120 mužů a později, až do našeho osvobození v květnu 1945, již dvou-tisícové brigádě, napojené na zahraniční odboj v Londýně. Koncem války se Veleslav Wahl seznámil s velitelem paraskupiny Platinum-Pewter kapitánem Jaromírem Nechanským. Nechanský byl v květnovém povstání vojenským pověřencem České národní rady a jeho podpis je na kapitulaci listině německé posádky z 8. května 1945. Veleslav Wahl byl nejmladším členem České národní rady a za svou činnost během okupace byl vyznamenán Československým válečným křížem a dalšími vyznamenáními.

Kromě odbojové činnosti zorganizoval s některými pracovníky pražské zoo tajné zásobování rodin zatčených balíčky masa. Je zajímavé, že při tom všem si dovedl nalézt čas na pozorování ptáků. Během války publikoval drobnější poznámky o lindušce úhorní v okolí Prahy, zabýval se šířením strnada zahradního ve střední Evropě, výskytem babky lužní a hýla obecného v Čechách,

tahem racka chechtavého Prahou a z hlediska současného trendu ornitologického výzkumu publikoval i jedny z prvních ekologických a kvantitativních ornitologických prací u nás — o avifauně vltavského údolí v oblasti Troje a ptactvu na území pražské zoo. Tyto práce mají v současnosti mimořádnou srovnávací cenu. V roce 1944 vydal jako 22letý i známou knižní publikaci Pražské ptactvo. V úvodních kapitolách si mimo jiné všímá různých biotopů na území Prahy a synantropizace ptáků, ve druhé části uvádí přehled všech zjištěných druhů. Tato kniha se v roce 1945 dočkala i druhého vydání.

Po válce se nechal Veleslav Wahl zřejmě z piety k otci zapsat na právnickou fakultu, ale zároveň i na fakultu přírodovědeckou. Díky svým vztahům zejména s majorem Nechanským, zetěm známého českého politika Laušmana, byl stále více vtahován do politického života a měl se nakonec věnovat poslanecké dráze. Vzpomínám na jeho návštěvy našeho společného učitele doc. dr. W. Černého, kde jsem ho, kromě letného setkávání na valných hromadách československé ornitologické společnosti, měl možnost blížeji poznat. Na ornitologii nezapomínal ani v těch nejvypjatějších politických situacích. Zvláště hezké bylo, jak jsme se společně snažili ukázat manželce známého britského spisovatele J. B. Priestlyho datla černého, kterého jako vášnivý amatérský ornitolog nikdy neviděla. Tehdy jsem měl možnost navštívit i Slávkovu oblíbenou hájovnu Pankrác u Bělé pod Bezdězem.

Po politickém převratu v roce 1948 začal Veleslav Wahl znovu hájit svobodu pro náš stát. Dočkal se však spolu se svým přítelem majorem Nechanským neuvěřitelné „odměny“ za svou činnost. Dne 16. června 1950 byli oba popraveni. Ve své poslední vůli, kterou psal ve vězení před popravou, prosí dr. W. Černého, aby, až bude možnost, znovu zredigoval a doplnil knihu Pražské ptactvo a vybavil ji obrázky mistra Svolinského. Dále pověřuje svou ženu, aby z dědictví věnovala obnos 200 000 Kčs na vydání československého ornitologického díla typu Handbook of British Birds, které by měli společně vypracovat čeští a slovenští ornitologové pod redakcí W. Černého. Netušil, že tehdejší vládcí projeví větší krutost než okupanti. Jeho žena byla dlouho vězněna a žije dnes v USA. České společnosti ornitologické věnovala obnos, který jí náš stát vyplatil za věznění a popravu.

Veleslav Wahl byl popraven ve svých 28 letech. Svůj krátký život prožil jako statečný muž a zanícený Čechoslovák. Nesmírně si vážíme i jeho přínosu pro českou ornitologii. Ze všech těchto hledisek si zaslouží naší trvalé úcty a památky.

ZDENĚK VESELOVSKÝ

SUMMARY

Veleslav Wahl lived short life, being a brave man. First, his life was affected by German occupation, when the Germans executed his father and uncle. From the beginning of occupation, he took part in a resistance activity. After the end of World War 2, he was the youngest member of the Czech National Council and begun to take law and natural sciences at the University. After the coup d'etat in 1948, he begun once more defend liberty and democracy. Due to this activity, he was passed a death and executed.

From his childhood, Veleslav Wahl was a kind ornithologist and being 15 years old, he published his first observations. It is admirable that, in addition to his resistance and then political activity, he went out his way to carry out studies on birds and to publish them. The book "Birds of Prague" by Wahl has been considered to be

very important study in Czech ornithology. Even close on his death, he did not forget ornithology and will, he charged his wife to devote Kčs 200,000 for publishing a monograph on Czechoslovak birds. Only at present, for 40 years his wife who was kept in prison at that time and then lived in the U.S.A., has had an opportunity to make good Veleslav Wahl's will and devoted to Czech Ornithological Society the sum, that he had received as a compensation for the execution of her husband.

Přehled publikační činnosti Veleslava Wahla

List of publications of Veleslav Wahl

- WAHL, V., 1937: Pozorování ptactva v okolí Bělé v Č. Čs. ornitholog, 4: 13—15.
- , 1937: Králíček ohnivý evropský (*Regulus i. ignicapillus* Temm.). Sylvia, 2(3): 40.
- , 1941: Pozorování ptactva v okolí Bělé p. Bezdězem za rok 1938 a 1939. Sylvia, 6(1): 10—12, 6(2): 17—22.
- , 1942: Naše sovy. Stráž myslivosti, 20: 306—309.
- , 1942: K rozšíření lindušky úhorní (*Anthus campestris* [L.] v okolí Prahy. Sylvia, 7(2): 33—34.
- , 1942: Strnad zahradní (*Emberiza hortulana* L.) ve střední Evropě. Sylvia, 7(3—4): 56—62.
- , 1942—43: Tah racka chechtavého Prahou. Věda přírodní, 21: 225—227.
- , 1943—44: K rozšíření hýla obecného středoevropského (*Pyrrhula pyrrhula coccinea*) v Čechách. Věda přírodní, 22: 85—86.
- , 1943—44: Zajímavá abnormalita vejce strnada obecného (*Emberiza citrinella* L.). Věda přírodní, 22: 116.
- , 1943—44: K výskytu měchovce *Syngamus trachealis* u volně žijících ptáků. Věda přírodní, 22: 119—120.
- , 1943—44: K výskytu babky lužní (*Parus atricapillus*) v Čechách. Věda přírodní, 22: 144—145.
- , 1943—44: Příspěvek k oekologii vltavských břehů severně od Prahy. Věda přírodní, 22: 166—170, 193—197.
- , 1943—44: Rákosník zelený v Praze. Věda přírodní, 22: 212.
- , 1943—44: Délka života zjištěná u vlaštovky obecné chované v zajetí. Věda přírodní, 22: 244.
- , 1944: Pražské ptactvo. Česká grafická unie, Praha. 2. vydání 1945.
- , 1944: Zum Singen der Singdrossel auf dem Erdboden. Beitr. Ftpfl. Vögel, 20: 139.
- , 1944—45: Opožděný přilet tažného ptactva na jaře 1944. Věda přírodní, 23: 9—12.
- , 1944—45: Další hnízdiště babky lužní (*Parus atricapillus*) v Čechách. Věda přírodní, 23: 89.
- , 1944—45: Výskytu budníčka menšího východoevropského (*Phylloscopus collybita abietinus* Nils.) v Čechách. Věda přírodní, 3: 156.
- , 1944—45: Nový nález strakapáda bělohřbetého středoevropského (*Dryobates leucotos leucotos*) v Čechách. Věda přírodní, 23: 156.
- , 1944—45: Střízlík obecný norský (*Troglodytes troglodytes bergensis* Stejneger) zjištěn v Čechách. Věda přírodní, 23: 295.
- , 1946: Přezimující budníček menší v Čechách. Sylvia, 8(1): 18.
- , 1946: Poznávání ptáků podle vajec a hnízd. Vesmír, 24: 146—152.
- , 1951: Zur Lebensdauer der Rauchschnalbe (*Hirundo rustica* L.). Zool. Garten, NF, 18: 57.
- , 1956: Die Siedlungsdichte der Vögel im Zoologischen Garten Prag. Zool. Garten, NF, 21: 274—282.